

List izhaja vsak petek

in velja za navadne naročnike s poštnino vred in v Gorici domu poslan: za celo leto 3 gold., za pol leta 1 gold. 50 s., za četrt leta 80 sold. — Kdor sam po-nj pošilja, plača 2 g. 50 s. Za ude kat.-pol. društva je naročnina določena v društv. pravilih. Posamezni listi se prodajajo po 6 sold. pri knjigarju Sobar-ju na Travniku.

GLAS

Naročnina in dopisi

naj se blagovoljno pošiljajo opravniku in sovredniku **Matiji Kravanja-i** v nunskih ulicah h šte. 336. Vse pošiljatve naj se frankujejo. Rokopisi se ne vračajo. — Oznanila se sprejemajo. Plača se za navadno vrstico, če se naznanilo samo enkrat natisne, 8 sold., če dvakrat, 12 s. če trikrat, 15 s.; za kolek vsakrat 30 s.

Sporočilo.

I. običnega zbora slovenskega narodno-politiškega društva „Gorica“

v Gorici 15. maja 1873.

(Dalje)

Tretja točka dnevnega reda je bila volitev odbora. Dr. *Gabriele* poprime besedo in povdarja stališče novega društva, ki je narodno, politiško in na verski podlagi, in pojasnuje, da vsled tega morajo biti njegovi zastopniki odlični narodnjaki, zvedeni, kolikor mogoče, v politiki in pred vsem pa možje, kateri imajo za versko spoznanje svojega naroda srce na pravem mestu, da so pravi katoličani z dušo in telesom, ker v edinosti sv. vere je moč in obstoj slov. naroda, ž njo stoji in pade narod slovenski.

Ako mora že vsak odborik te lastnosti imeti velja to toliko več od predsednika našega društva Predsednik društva mora zraven tega biti mož zmožen in učn, ki je popolnoma izurjen v politiki, da bo sposoben zastopati društvo s častjo in slavo v težkih in nevarnih položajih, katerih novemu društvu ne bo manjkalo; in takega moža, sposobnega za predsednika, imajo društveniki, naj ga protivniki še toliko obrekujejo. Društvenikom mora pri sedanjih razmerah dovolj biti, da mož, koji ima biti načelnik društva, ne samo, da ni nikdar protivil sv. veri, ampak da jo je temveč podpiral in da se odselej odločno postavi na versko stališče goriških Slovencev.

Glede odborikov in namestnikov je treba gledati, da so vsi glavni kraji zastopani; zraven tega, je treba paziti, da večina odborikov v Gorici ali saj blizo Gorice stanuje, da se zamorejo pri vsaki priložnosti brez velikih over odborovih se udeležiti.

Potem se voli narpred predsednik. Predsednik osnov. odbora dr. *Tonkli* izbere preštevalce volilnih listkov. Po končanem preštevanju naznani V. *Stubelj*, da je izmed 114 oddanih glasov dr. *Tonkli* izvoljen za predsednika se 108 glasovi. Novoizvoljeni predsednik dr. *Tonkli* se zahvaljuje za skazano mu zaupanje ter zagotavlja, da se bode, kakor vselej, ravnal po svojih dosedanjih načelih, da se bo žrtvoval za vero in narod in prosi, da bi to doseči zamogel, za obilno pomoč od vseh društvenikov.

Začne se potem uročitev volilnih listkov za 8 odborikov in 5 namestnikov, in, ko je bilo to doveršeno, predlaga predsednik, da naj bi zavoljo pičlega časa in ker se je društvenikom po opravljenih mudilo, preštevalci volilnih listkov šli v drugo sobo in tam sami glasove zapisovali, med tem naj bi se v zboru obravnovala 4. in druge točke dnevnega reda. Predlog je bil sprejet.

Četrta točka dnevnega reda je bila: o delovanji društva glede direktnih volitev poslancev na Goriškem za državni zbor.

Dr. *Tonkli* pojasnuje primerno važnost volitve in razklada razmerje nove postave direktnih volitev glede goriške grofije. — Potem poprime g. V. *Stubelj* besedo in govori o volilnih odborih blizo tako:

Volilnih odborov na Goriškem do zdaj prav za prav ni smo še imeli; ali, ker se taki povsod snujejo in ker so povsod tudi neobhodno potrebni, če se hoče edino postopati ter si take kandidate izvoliti, koji bi bili ne samo glede narodnosti, marveč tudi glede verskih zadev pravi zastopniki svojih volilcev; kaže se tudi na Goriškem nujna potreba, da si tak

odbor izvolimo. Rečem nujna potreba, kajti direktne volitve v državni zbor so pred pragom.

Osnoval se je sicer, kakor neki časniki trdijo, v Ljubljani nekak centralni volilni odbor, kojega skrb bi bila, kandidate za vso Slovenijo priporočati. Pa misel za tak centralni volilni odbor dozdeva se tudi meni illusija. Da je temu tako, mislim, da nam je zadosten dokaz že to, da so ga že doma — Kranjci — prav na lepem odpravili. Glasijo se sicer privrženci onega odbora, da bodo v svojo skrb vzeli volitve po ostalih delih Slovenije zunaj Kranjske; ah, če se je centralni volilni odbor nepotreben pokazal že za Kranjsko, koliko bolj bi še le nepraktičen bil za druge slovenske pokrajine? Toraj tudi Goriški Slovenci se temu odboru nikakor podvrči ne moremo.

Šliši se tudi sem ter tje, da hoče neka liberalna stranka na Goriškem svoje kandidate postavljati; nu jest te liberalne stranke pri nas Slovincih ne poznam. Poznam sicer — i to iz lastne skušnje prav dobro neke liberalne osebe, ktere se pa nigdar stranka v pravem pomenu zvati nemorejo, kajti njih število je, hvala Bogu, tako pičlo da bi jih slavnemu društvu lahko na prste seštel!

Slavna gospoda! Naš narod je veren in kdor ni žnjim enacega prepričanja, naj se mu nigdar za poslanca ne usiluje. Če bi bila volitev v deželni zbor, bi se še lahko morda eno oko zatisnilo ter v pomanjkanju družega moža volilo tacega, koji pred vsem le za narodnost gori; ker v deželnem zboru ne pridejo tako lahko predlogi na versto, koji bi bili v ozki odločilni zvezi z interesi naše sv. vere. Ali vse drugače je državni zbor, koji ima v rokah splošna postavodajalstva, koji se kaj rad meša v verske zadeve in v kojem sedi navadno večina takih oseb, kterim velikokrat ni nič ljubšega, nego naši sv. cerkvi smrtne rane zadajati. — Tudi za pribodni državni zbor se nam obečava takih ran precejšno število.

Ali bomo pri vsem tem mi Katoličani roke križem držali? Ne gospoda! Nasprotniki delajo, dajmo tedaj tudi mi, da nam ne usilijo v zbor kakega brezvernika, koji mišljenje svojih kat. volilcev nigdar poznati in zastopati ne more. In kdor ne pozna našega naroda mišljenje — in to je versko — ne pozna tudi težnje njegove in toraj tudi njegov pravi zastopnik biti nemore, marveč je le — usiljenec. — Če liberalci govore, kdor ne ve, da je država na kršanski podlagi vse nekaj družega, nego država Platona, Aristotela ili novošegna država, ta bi najbolje storil, da o politiki še govori ne, temmanj pa se silil, biti zagovornik katoliškega naroda. Skrbimo toraj že zdaj, da si bomo za drž. zbor, pravega zastopnika volili!

Mislim pa, da to skrb nemoremo nobenemu družemu odboru izročiti, nego odboru „Gorice“, kajti upati je, da bo de on pravo glasilo društva, v kojem je upisana velika večina našega narodnega duhovstva, veliko naše kmetiške inteligencije in mnogo svetne gospode, kteri je vselej bilo geslo: *ne samo vse za narod, marveč tudi za vero.* —

Se ve, da bi se ta odbor moral pomnožiti za nekoliko udov ter si pridobiti nekoliko modrih delalnih mož iz vseh okrajev naše slovenske deželice, da bi njegovo delovanje bilo bolj reztegnjeno pa tudi bolj vspešno.

Misel: odbor „Gorice“ proglasiti tudi za volilen odbor, se mi dozdeva praktična tudi zavolj tega, ker bi konservativna „Gorica“ tudi lahko o dogovore stopila z našimi konservativnimi laškimi sosedi ter žnjimi združena morda tudi tam ka-

kemu federalistu v drž. zbor pomagala.

Toraj le delajmo vsak na svojem domu in s tim bomo zidali zedinjeno Slovenijo, ktero naj Bog nam oživi. Naše geslo pa naj bode: *Vse za vero in domovino*. To so moje misli ter zato stavim sledeče tri predloge:

1. Naj častiti udje društva „Gorice“ pooblaste društveni odbor, da isti prevzame tudi delovanje glede direktnih volitev;

2. Naj se ta odbor sam pomnoži še se šestarimi udi in sicer tako, da bode vsak sodn. slov. okraj naše grofije saj po enem udu zastopan;

3. Naj ta volilni odbor stopi v dogovore tudi z drugimi konservativnimi elementi goriške grofije.

Na to opomni g. dr. Tonkli, da drugi predlog g. Štubelj-na se ne sme staviti javno, ker je proti društvenim pravilom, ter nasvetuje, naj bi se v tej zadevi odbor pooblastil vse pripraviti za dir. volitve, da potem poroča občnemu zboru. Za njim se oglasi g. prof. Povše ter stavi sled.či predlog:

Odbor naj se pooblasti, da vse pripravi, kar je treba direktnih volitev poslancev za drž. zbor, ter potem izvanrednemu občnemu zboru o tem poroča in nasvete stavi.

Na to odstopi g. V. Štubelj od svojih predlogov rekoč: Ker nam danes čas ne dopušča, obširno razpravljati to zadevo, in ker so lahko vsi moji predlogi v nasvetu g. prof. Povšeta zapopadeni, zato za zdaj odstopim od svojih prejšnjih predlogov. — Glasuje se potem za g. Povše-tov predlog, ki se enoglasno sprejme.

(Konec prih.)

Dopisi.

Iz Gorice 27. maja. — V kratkem bo leto, od kar se je „Glas“ vpervič slišati dal. Čas je tedaj uže, da ga enmalo bliže ogledamo. Mnogo prijatlov in neprijatlov je imel, ima, in bo tudi v prihodnje jih imel, ako bo tudi v prihodnje še, kakor se nadjamo, čversto se deržal in veselo se razvijal. Da mu je bil porod težek, ni se čuditi, saj ni poroda brez težav in bolečin. Pervi list za poskušnjo je bil dokaj pohleven, pa tudi to nas ni nič kaj prestrašilo, ker vemo, da vsaka reč je v začetku majhna, in šibka, in da le počasi rase in moči dobiva. Marsikdo je hotel koj v začetku veliko pokazati pa je v kratkem onemogel. Kdor z malim in po malem začenja, potem lože izhaja. *Chi va piano, va sano*, pravi italijanski prigovor; ali ako sliši kdo raje kaj latinskega, *festina lente*, ino pa: *moderata durant*, kar bi jaz poslovenil: *Ne ženi se odveč*, ali pa, *glej, da se ne presiliš*. Tako počasi in po malem je naš „Glas“ do zdaj izhajal, ni se gnal odveč, ni se presilil: pohlevno je začel, pohlevno napredoval, in pohlevno še zdaj vsaki teden beli dan zagleda. Pohlevnost in ponižnost je Bogu ljuba in ljudem. Tedaj se je „Glas“ res ljudem prikupil? Dobromislečim, svoji veri udanim, resnicoljubnim, da v kratkem povém, vsem poštenjakom se je prikupil. Pa kaj slišim? Ni kar dolgo, ko mi je nek prijatelj, ki je prišel me obiskat, o našem listu rekel, da mu je sicer po volji, ali da premalo *politizira* *). Jaz sem mu le to rekel: Na politiko jaz se tako umevam, kakor zajec na boben; zato, da si sem mor. biti več za „Glas“ letos spisal, kakor deset naših mladih, ki se ali zanj al proti njemu potegujejo toda le z besedo, z djanjem pa ali prav nič ali lo malo in po redkoma; vendar nisem nikoli o politiki še čerhnil ne, politika ni za-me: dajte Vi, ki ki ste toliko za politiko vneti, lotite se tega posla, da stopi „Glas“ na bolj terdne noge.

Kaj pomaga tožiti, ako človek pri tem svoje roke križem derži? Sicer pa mislim, da dokler izhaja v tako majhni po-

*) Tu pa bo uže *crimen*, da glagol s končnico *irati* po starem kopitu pregibam. Kaj hočete? Jaz sem še starokopitnež, in se neudam tako hitro, da bi *political* in ne *politiziral*. Poterpote z mano!

**) Jaz ne vem, zakaj ne bi smeli tudi mi Slovenci pisati in govoriti *Ordinarijat*. In ako kdo želi domačo slovensko besedo, zakaj ne bi sprejeli besede *Skofijstvo*, ktero vsak prost Slovenec ume? Čemu, iskati, ali celo skovati za *Ordinarijat* novo besedo? Ne bodimo Šalobarde!

stavi, in v tako pohlevni podobi, kakor do zdaj, ni bilo in ni mogoče pečati se več s politiko, kakor toliko. — Drugim, kakor slišim, je „Glas“ premajhen: „Kaj to je list? Med tem, ko pijem zjutraj kavo, ga uže od konca do kraja preberem.“ Zakaj pa nikoli nič v „Glas“ ne pišeš, ki tako govoriš? — Spet drugi bi le to radi videli, da bi „Glas“ napake in pomanjkljivosti vedno grajal, ki se nahajajo, kakor oni mislijo in pravijo, pri njih predstojnikih, posebno tu v Gorici, bodi si uže ali pri *Ordinariatu* **), ali kjer koli. Ljubi moji! vsi smo Adamoviči, tedaj podverženi slabostim; ako gremo na to, da opazujemo slabosti, pomanjkljivosti, pregreške, napake pri bližnjem, najdemo jih dovolj: je li pa to spodobno, in v duhu vere Kristusove, ako gledamo le na slabosti bližnjega, posebno ako je on naš predstojnik? Kaj pravi četrta božja zapoved? Saj mislim, da mi Slovenci nismo še tako daleč zašli, kakor jih je uže, žalibog! veliko na svetu, ki so deset božjih zapoved (da nič ne rečem od pet cerkvenih) med staro šaro zavergli. Je li kedaj res potrebno grajati, tudi „Glas“ ne zastane, in pové svojo, kakor je menda uže djansko dokazal; toda mej pravice in dolžnega spoštovanja, mislim, ni nikoli prestopil in noče prestopiti. Pomislimo, da smo kristijani, in da smo katoličani; kar judovski in neverski listi pišejo, to nemore nam za zgled postavljeno biti; njim je vsako, tudi nepošteno sredstvo, dobro, nam kot vernim to ne sme biti. —

Jeli pa, kar jezik zadeva, tu pa tam kaka napaka v „Glasu“ se našla, in jeli „Glas“ še celo kakšen krat letos „zakakal“? — je no! pomežite en malo, odpustite mu, mlad je še, ako Bog dai sreča junaška, se s časom vse popravi in boljša; saj so nekdanj govorniki, da še celo učeni Homer tu pa tam enmalo zadremlje, kaj ne bi mladi list! Sicer je mnogokrat le tiskar se pregrešil, ali popravljaivec kaj spregledal. In pa *in fine finali*: Vi krepki, urni, čversti, v slovenščini dobro izurjeni, za lepoto in čistoto našega jezika goreči gospodje, primite za pero, napišite vsaki kar ve in zna, in v kratkem bo po vašem tudu in sodelovanji „Glas“ zadonel, da ga bo veselje slišati in brati. Da mi, ki se nismo nikoli v šolah slovensčine učili, vselej prave ne zadeneimo, ni se veliko čuditi: kar je pa Vas mlajših, morate se skazati, in to stvar saj toliko podpirati, da zamore pošteno pokazati se pred svetom.

Te in enake misli me obhajajo zdaj proti koncu pervega leta obstanka našega pohlevnega „Glasa“. Želite večega? prav! Lotite se dela; s samimi besedami, in s samim krkom mu ne bodete pomogli. Vse brez zamere! Svojega imena pod to besedovanje ne podpisem, ker mislim, da me tudi tako poznate. Kdor me pa ne pozna, temu tudi moje ime nič pomagati ne more. Da ste mu zdravi!

Ogled.

Avstrija. „Borsna kriza“ ni še se ustavila, še vedno naznanja zdaj ta, zdaj una firma, da ne zamore plačati; huda res za borsne spekulante, ali še huje je za one, ki so svoje krvave zaslužke takim bankam izročili in zdaj ali čisto vse zgubijo ali le pičli del vložnega denarja nazaj dobijo. In takih nesrečnežev je na tisoče in tisoče, kapitalisti, kmetovalci, obrtniki, rokodelci, duinarji, vsi stanovi morajo zdaj obžalovati svojo lahkovernost, s katero so svoje imetje tako nezanesljivim rokam izročili. — S tim, da je vlada pogodbe državne banke odstranila, bo onim nesrečnežem le malo pomagano, državni papir pa je zgubil svojo veljavo in svoj kredit, da ga nekatere zunanje državne banke še sprejemati nočejo. Vsi neodvisni zunanji listi obsojujejo oni korak avstrijske vlade.

Volilna agitacija je tako živa, kakor bi bile direktne volitve že pred durmi. V *Georgswalde* na severnem Pemskem se je snidilo okoli 2000 nemških volilcev, ki so do zdaj vselej stali za glasovitim *Herbst*-om; ali shod ta je pokazal, da so tudi Nemci siti nasilstva ustavaške stranke ter je željo izrazil, naj se enkrat naredi mir in sprava med na-

rodi na tisti podlagi, kakor so jo tirjali Čehi pod Hohentwartom.

To je dobro znamje! — Tudi razpor med starimi in mladimi centralisti se ne bo tako hitro zacelil in bilo bi to opozicijski stranki v veliko korist, da bi bila le med seboj edina. Ali na edinost med Slovani, posebno med Slovenci se zanašati, to je, ne poznati zgodovino našega naroda, kojega needinost med seboj sužnega dela ptujim strastem; to je ono prokletstvo, ki naš narod kakor huda mora skozi vsa stoletja tlačiti.

Do sedaj je bilo saj geslo Slovencev, držati se državno-pravne stranke; ali to načelo Mlado-Slovenecem ne ugaja več. To je pokazal shod Mlado-Slovenecem na Stajarskem v Celji 25. t. m. Shod je bil sklican po dr. Vošnjaku, vdeležilo se ga je okoli 150*) zaupnih mož vseh stanov, kakor poroča „Slov. Nar.“, predsedoval je Ivan Žuža, nek. deželni poslanec.

Prvi je govoril g. dr. Vošnjak in pojasnoval svoje in drugih slov. dež. poslancev delovanje v dež. zboru. Zbor je po živahni debati skoraj enoglasno sklenil:

1. da se popolnem vjema se slovenskim centralnim volilnim odborom v Ljubljani, s katerim v zvezi bodo delali okrajni volilni odbori, postavljeni v vsakem sodnijskem okraji; in

2. da štajerski Slovenci ostanejo pri narodnem programu in se iz narodnih in drugih ozirov ne morejo poprijeti programa tako zvane „Rechtspartei“ (državno-pravne stranke).

Kaj pomeni ta sklep, se vidi že iz ustavaških listov, ki ta sklep kot lastno zmago razglašajo.

Tako žuga nam, peščici Slovencev, v tako kritičnih časih pogubljivo razcepljenje v lastnem taboru in vsled tega propad. Opozicijska stranka na spodnjem Avstrijskem tudi se razceplja, ker merodajni katoliški krogi, sosebno Dunajski ordinarjat, vidi zveličanje Avstrije v oni decemalni ustavi, ki je kriva vsega medsobnega klanja avstrijskih narodov. Govor Kard. Rauscher-ja v zboru družbe sv. Severina se popolnoma vjema z mednarodno politiko naših ustavakov. On tirja, da vsaki državni poslanec, tudi katoliški, mora stopiti v državni zbor. — Ako ne bo tudi opozicija Pemska med seboj v načelih in postopanju edina, potem je pri kraji z državno-pravno in z vso opozicijsko stranko.

V ogrškem drž. zboru je predložil finančni minister proračun za l. 1874. — Po njem znašajo redni stroški 210 milj. gold., izvanredni pa 43 milijonov; dohodki redni pa le 207 milj. in izvanredni 9 milj. gold.; tedaj premanjuje še 36 milijonov. Kje jih vzeti? — Finančne zadeve ogrske krone so zelo kritične, čeravno se je ogrska vlada do sedaj ponašala s fin. operacijami.

Sklepi delegacijski o skupnih denarnih potrebah avst.-ogrške monarhije so dobili cesarsko sankcijo, potem morajo plačati cislajtanske dežele 63 milijonov, ogrske pa le 30 milj. gold. Med potrjeni sklepi pa ni onega o stroških za vojaško granico, koje je potrosila ogrska vlada.

Vnanje države Francosko. Nepričakovani dogodek je konec preteklega tedna svet osupnil — Thiers je odstopil. Povod k temu je dalo zadnje Thiers-ovo ministerstvo, ki ni bilo monarhistom po volji. Zadnje republikanske volitve in sukanje Thiers-a, kojega vse delovanje je le na to merilo, da se republika vtrdi in samega sebe na kermilu obderži, je osupnilo monarhične stranke ter zedinilo. V saboto 24. t. m. zvečer stavi poslanec Ernoul, kakor se vidi, v imenu in porazumljen z vso monarh. stranko, predlog, naj nar. skupščina Thiers-ovi vladi nezaupnost izreče, da je pri zvoljenji zadnjega ministerstva kons. stranko prezirala, ter preide k dnevnemu redu. Predlog je bil sprejet s 366 proti 344 glasovom. Na to naznani Thiers svoj odstop; levica, republikanska stranka, je sicer skušala, da bi zbornica odstop

ne sprejela, pa predsednik Buffet, sopet izvoljen za načelnika nar. skupščine, stavi nujni predlog, da se koj voli Thiers-u naslednik in izvoljen je bil s 390 glasovi — MacMahon, znani francoski maršal, za predsednika franc. republike, ki je še tisti večer sprejel volitev. MacMahon, slavni vojskovodja, je mož skoz in skoz značajan in zvest katoličan; služil je mirno vsaki vladi, nar. bolj pa je udan bil Napoleonu III. — Republikanski listi na Francoskem, čeravno protivni monarhičnemu nagnenju MacMahona, so njegovo volitev še precej z mirnim srcem sprejeli; vse drugače pa pišejo naši officialni in officiosni listi, ki se z ustavaško lojalnostjo šopirijo in drugomislečim izdajalstvom podtikajo; ti listi ne najdejo dovolj besedi, kako bi načela MacMahona, moža monarh. stranke, se svojim strupenim žolčem ogrdili. In vendar so v dotiki z „dispositionsfond-om“!

Dogodek ta je za Francosko silno resen, ne zamore se prerokovati, kaj bo iz tega še nastalo.

Domače novice.

(Katoliško društvo v Gorici) je imelo v nedeljo 25. t. m. shod v Catinelli-evi hiši, kakor smo že omenili, da proslavi osemstoletnico Gregorja VII. Govorila sta o sv. Gregorji dr. Karol Doliak v laškem, in dr. Gottf. Marschall, dvorni kaplan nadvojvoda Karola Ludovika, v nemškem jeziku. — Nazoči so bili tudi Nj. prevzvišenost knezo-nadškof, ki so h koncu svojo zahvalo izrekli govornikoma.

(Duhovske spremembe) — Č. g. Šimon Gregorčič, kaplan v Kobaridu, gre za kaplana v Rihenberg; na njegovo mesto pojde č. g. Blaž Gerča, dosedaj fajmoštrov pomočnik v Rihenberg-u.

(Fara Oglej-ska) je razpisana do 1. julija t. l.

(Za konsistorialnega svetovalca) so imenovali Nj. prevzv. knezo-nadškof — dr. Gottf. Marschall-a, dvornega kaplana pri nadvojvodu Kar. Ludoviku.

(Sinova Nj. c. k. visokosti, nadvojvoda K. Ludovika) nas danas zapustita in se vrneti na Dunaj.

(Toča) je večeraj ob 2 urah pop. skozi 20 minutov strašno po Gorici in v bližnji okolici bila; še danas je je po vrtilih in njivah vse polno, pa, kakor se sliši, ni segla daleč izven mesta.

Razne vesti.

† — Aleks. Manzoni, sloveči laški pesnik i pisatelj je umrl v Milanu, doživel je 89 leto; bil je zmirej dober katoličan.

— Naših papirnatih goldinarjev ne sprejemljajo več pruske državne kase. Škoda da se sreberni denar kuje na Dunaji že kakih 25 let sem samo za zunanje države.

— V Desklah so staknili premog-ovo žilo; precej za vasjo so naleteli pri kopanju na dobro žilo, od ktere se veliko nadeja, dostojni učeni so ga že videli in dobrega spoznali. Bog daj, da bi tej soseski po tej poti kaj pomagano bilo, ker že tako zavoljo pomajnkana vina in vednih slabih letin veliko trpi. Priporočiti se mora tudi tej soseski kakor drugim, naj si prej ko mogoče občinske pašike razdelijo, ker jim tam veliko premoženja mrtvega leži. — Kolikor draži so drva, tem marljiviše sledijo učeni po drugem netilu. Tako so pred leti najšh na južnem Ruskem mogočne sklade premoga; a v novejši dobi so zasledili v Kini take žile premoga, da bi te zadostile celemu svetu več tisuč let.

— Prof. dr. L. Brunetti iz Padove je izstavil na Dunaji peč, v kateri v dveh urah vpepeli m-liča Za odraslega potrebuje dva stota drv. Tudi bo razstavil okusne posode namenjene, v njih pepel rajncih hraniti.

*) „Slov. Gosp.“ pravi le 40.

— *Živinska kuga*, ki je na Kranjskem skoraj nehala, potihuje, tudi po Hrvaškem. Dasiravno ni bilo ravno tu pri nas živinske kuge, vendar občutimo njene posledice, in morda huje nego drugi kraji, ker naši mesarji sečejo govedno po 40, in teletino po 56 krajerjev.

— *G. prof. Povše* gre 31. maja v imena kmetijskega društva k Dunajski razstavi, da si ogleda živino, ki bo od 31. maja — 9. junija razstavljena. Kedor želi ta važni oddelek razstave z uspehom si ogledati, naj se odpelje z g. profesorjem ali pa naj ga poišče na Dunaji v pisarni razstavne komisije za Primorsko.

— *Rumunski judje* se pripravljajo za preselovanje v srednjo Ameriko; kakih 50.000 bi znalo si drugo domačijo poiskati; ako jim bo šlo po sreči, pravijo, da jo bodo tudi ruski judje za njimi potegnili. Vse prav — ako bodo le kakšen „geschäftele“ dobili, ker zemljo obdelovati Judu ne diši.

Listek.

Nekaj o pričetku Slovanov.

(Konec).

10. Skite tedaj, od katerih Herodot govori, imamo za najstareje nam znane Slovane. Oni so bili predniki današnjih Rusov. Saj Rusi stanujejo v tistih deželah, v katerih so Herodotovi Skitje prebivali. Kar Herodot o vedenju, šegah, navadah in značaji svojih Skitov pripoveduje, to se popolnoma prilega današnjim Rusom. Kdor tega ne verjame, naj bere četrto knjigo Herodotovo, in pa Kohl's Reisewerk über Südrussland. Tudi kar Homer, Heziod, Aiskil in drugi pišejo o skitijskih ljudstvih, ki koble molzejo, ter zmerno in pošteno živijo, prilega se še precej Rusom, ki so sploh dobrodušni, mirni, z malim zadovoljni, in so v starodavnih časih menda še boljši bili, kakor se more posneti iz Strabona. Naposled ne moremo zamolčati, da prerok Ezehiel (XXXVIII, 2. 5. XXXIV, 4.) svojega Goga imenuje kneza ali poglavarja ljudstva po imenu *Roš* רֹשׁ, ter mu pridružuje, kot pod njegovo oblastjo bivajoča ljudstva Tibarenov, Moshov, Kimerijev in Armenov, kateri vsi niso bili Slovanskega rodu. Ker je Gog gotovo Skit, tedaj moramo pod imenom Roš samo Skitijski del njegovih ljudstev razumevati, vsled tega Ruse za Skite imeti. Rusko ime najdemo pri klasikih naj prvič v drugem stoletju pred Kristusom v ruso-alaniškem mešanem ljudstvu, ki se kliče *Roksalani* Ρωξολανοί, ki so stanovali na severni strani meotiškega jezera med reko Tanais in Boristenem (Dněprom) ki so bili še precej veliko ljudstvo, in so bili zdaj Skitom, zdaj Sarmatom prištevani. Pri Bizantinskih pisateljih od četrtega stoletja po Kristusu naprej se pogostoma omenja ljudstvo *Pōs*. — V poznejših časih se prikazuje kot poseben oddelek Slovanskega naroda *Sirmati*, *Savromati* ali *Sarmati*, po rodu Medo-Skilje, in tedaj je stari pisatelji od čist h Skitov eni bolj, eni manj ločijo. Kakor J. Grimm v zgorej uže omenjenem svojem delu sodi, ni ime *Sarmat* nič družega, kakor *Sorb* ali *Serb*, ime *Serb* pa je bilo po Šafariku (slov. starož, I. §. 7.) nekdanj splošno ime vseh Slovanov.“

Tako modruje od konca omenjeni nemški učenjak *August Knobel*. Jafetovci namreč so iz Azije proti zapadu in severju se širili in tedaj Evropo posedli in en del Azije. Pervi sin Jafetov *Gomer* je bil začetnik Kimerijev in Kimbrov, od katerih govori tudi zgodovina starih Rimljanov. Iz Gomerovih sinov je Askenez zarodil Germane ali Nemce *), Rifat Kette, Togoruna pa Armene **). Drugi sin Jafetov je bil pa *Magog*, in od tega so se Skitje in Sarmati zarodili, to je, kakor Knobel razlaga, in je dovolj verjetno, naš Slovanski narod

*) Judje Nemce še dandanašnji v svojem hebrejskem jeziku *Askenazim* imenujejo.

***) Armeni imajo staro sporočilo, da izhajajo od nekega *Torgoma*, katero ime je biblijsko *Togorma* katero se v Aleksandrinski prestavi bere Θοργαμά.

Poslano.

Iz Kamenj 24. maja. — Vže več grdih dopisov Spod-Čavna je bila „Soča“ priobčila, na koje smo molčali, ali na enaki dopis v 18. listu „Soče“ t. l., v kojem neki jezavec na naša č. rojaka in neke njihove brate (ne vemo sorodne ali duhovne) svoj žolč izliva, ne moremo molčati.

Vi ujedanec, ki ste rekli, da čete Istinovič-u nekaj posvetiti, imate slabo luč. Ako je res eden tistih g. rojakov, ki sta o veliki noči nas obiskala, pisal v 17. listu „Glas-a“, spoznamo v tem samo to napako, da se je preveč ponižal, a drugo je istina.

Ko pa Vaš dopis v 18. listu „Soče“ pri svetlobi pogledamo, vidimo poleg neresnice le laž pri laži in nezmerno togotu. Ker

a) — Vi pravite, da ste bili vsi prišli k Rebeku na povabilo g. Doleneč-a. Kedo ste tisti vsi? Ne umevamo, ker ako nas Kamenjce — ki smo bili prišli, da bi g. Povše-ta slišali (kakor so pred Sočani znanili) odštejete, Vam se bo število zlo skrčilo pod 70,

b) — Ni res, da Istinovič in njegovi bratje sovražijo kakega doktor-ja zato, ker resnico govori. Ravno na robe je res. Vi, vi sovražite resnico ter ujedate, ko stekel pes vsakega, ki v Vaš rog ne trobi;

c) — Ni res, da sta agitovala za društvo „Gorica“, nego eden je nekaj spomnil o njem, med tem ko je pred govoril h kmetom, da naj podpirajo marljivo vsestransko čitalnico, da ne bo zaspala kakor drugod, drugi pa je nekaj tehtnega o kmetijski zadevi — o vinorejskem društvu govoril.

č) — Ni res, da je g. učitelj govora toliko upljal, da se ni potem več noben v društvo vpisal, kajti zapisalo se nas je brž tisti dan, pred ko smo sobo zapustili, osem.

d) — Ker je tudi govornik o zadevi kmetijstva le prijazne in (njegovi besedi) udane rojake pred seboj videl, zakaj bi neki bila potem „salamensko“ jezna?

Ako je eden s kratkim nagovorom dobil več „Goričanov“, kakor imajo tri fare „Soča-nov“ (v kamenski fari sta dozda samo dva Sočana) in ako je drugi se svojo tehtno in prepričalno besedo dosegel, da so mu svoji rojaki dragovoljno obljubili, da hočejo marljivo delovati po sprejetih nasvetih za napredek kmetijstva in gospodarstva, — čemu bi neki bila „jezna ali tužna“? — Pač pa nekatere Vaš „Soča-nov“ jeza lomasti, da je joj! Svetujemo Vam, si za časa obito ledu preskrbeti, kajti v hudi vročini Vam še hladna „Soča“ ne bo pomagala v tisti steklini bolezni, ki ste jo našemu „Istinovič-u“ krivo pripisali. „Glasov“ dopisnik naj le obdrži sveje ime „Istinovič-a“, Vi „Sočin“ dopisnik pa ime „Steklinovič-a“.

Mi smo naša rojaka videli priti in oditi — nikar pa prileteti in odlaziti. In nosov nista nič daljših odnesla, kakor sta jih prinesla: kaj takega se zgodi le pri mladoslovenih, ki še rasejo, pri katerih se tedaj tudi njihovi nosi še daljšajo. Tedaj, ako so „Sočini“ dopisi od drugod tako resnični, kakor je omenjeni „Spod-Čavna“, — globoki poklon Vaši inteligenciji!

V imenu več občanarjev: Jožef Grželj, Franjo Rebek, Anton Slokar, starašnje.

Prihodnji list „Glas“-a

izide v večji obliki, cena ostane pa ravno tista. — Uljudno prosimo vse naše dosedanje dopisnike in sodelovalce, pa tudi druge zmožne gospode, ki se z našim listom in njegovimi načeli vjemajo, da nas še obilnejše, kakor do sedaj, podpirajo. — Pri tej priložnosti prijazno opomnemo naše naročnike, ki niso še naročnine poslali, naj nam dolžni znesek, pred ko mogoče odrajtati blagovolijo, ker se bo kakor je že znano, marsikaj spremenilo pri uredništvu in moramo vsled tega v kratkem sklepnji račun napraviti. — Ur.